

AUTORITEIT
PERSOONSgegevens

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Bezuidenhoutseweg 30, 2594 AV Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitpersoonsgegevens.nl

De Minister van VWS
De heer H.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum
13 augustus 2020

Ons kenmerk
z2020-5670

Uw brief van
20 maart 2020

Contactpersoon
[REDACTED]

Uw kenmerk
z2020-125-4-2020

Onderwerp

Advies wetsvoorstel Meervoudige problematiek sociaal domein

Geachte heer De Jonge,

Bij brief van 20 maart 2020 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), geraadpleegd over het concept voor Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en enkele andere wetten met het oog op een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek en de daarvoor benodigde gegevensverwerking (hierna: het concept).

De AP heeft bezwaar tegen het concept en adviseert de procedure niet voort te zetten, tenzij het bezwaar is weggenomen.

Hoofdpijn

1. Het uitgangspunt van het wetsvoorstel is dat meervoudige problematiek wordt aangepakt in samenspraak met de cliënt. De cliënt heeft dan dus ook zeggenschap over de gegevens die over hem worden uitgewisseld. Dit uitgangspunt wordt echter verlaten indien sprake is van ernstige problematiek: dan wordt de cliënt *zo mogelijk* betrokken bij de aanpak van het probleemonderzoek. Het begrip "ernstige problematiek" wordt echter niet gedefinieerd in het wetsvoorstel. Gezien de cruciale rol die het begrip "ernstige problematiek" speelt in het concept adviseert de AP een definitie van "ernstige problematiek" op te nemen.
2. Elke "partij" kan bij het onderzoek naar meervoudige problematiek (en bij de daarbij behorende gegevensuitwisseling) worden betrokken. Een "partij" is gedefinieerd als een persoon of instantie die werkzaam is op het gebied van het sociaal domein of aanpalende domeinen. Omdat (ook) deze "domeinen" zeer breed zijn gedefinieerd, zijn potentieel zeer veel partijen betrokken (en op de hoogte van

Datum

18 augustus 2017

Ons kenmerk

20170015677

de cliëntgegevens). De AP adviseert te begrenzen welke partijen bij het onderzoek kunnen worden betrokken.

3. In diverse bepalingen wordt de mogelijkheid geopend om gegevens te verwerken met doorbreking van het beroepsgeheim. De gekozen verstrekkingssystematiek - verplichte verstrekking door partijen met behoud van eigen afweging - is in deze context op zichzelf begrijpelijk, maar de (casuïstische) afweging geheel en al overlaten aan het college en de geheimhouder voldoet niet aan de kenbaarheidseis van artikel 8 EVRM. De AP adviseert in deze bepalingen op zijn minst globaal te begrenzen onder welke condities het beroepsgeheim kan worden doorbroken.

4. De AP adviseert in het wetsvoorstel te borgen dat alle betrokken partijen training en opleiding hebben genoten opdat zij voldoende deskundig zijn op het gebied van de wetgeving en de praktijk van de gegevensbescherming. Dit geldt ook voor de coördinator, die de uitvoering van het werkplan coördineert.

Strekking van het concept

Het wetsvoorstel voorziet in de wijziging van Wmo 2015, Jeugdwet, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening met als doel een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek¹.

Het regelt de taak voor gemeenten om zorg te dragen voor een meldpunt voor inwoners met niet-acute zorgen over zichzelf of een ander. Deze meldpunten zijn ook voor professionals die zich zorgen maken over een cliënt. Een melding wordt opgevolgd door een zogenaamde triage², waarna de meest gereede partij³ de melding in behandeling neemt. Indien sprake is van meervoudige problematiek voert de gemeente in samenspraak met de cliënt⁴ een onderzoek uit naar de problemen en de mogelijke aanpak daarvan. Dit onderzoek resulteert in een zogenaamd werkplan, waarvan de uitvoering wordt gecoördineerd door een door de gemeente aan te wijzen coördinator⁵.

¹ Volgens de MvT is het niet goed mogelijk een sluitende definitie van het begrip 'meervoudige problematiek' te formuleren: de aard en de ernst van de problematiek kan zich in velerlei variaties en gradaties voordoen. Bij een kleine groep inwoners van Nederland (circa vijf procent) is sprake van problematiek die te typeren is als 'complex': zij kampen met verschillende problemen tegelijk die vaker chronisch zijn en met elkaar verweven. Door de combinatie van problemen dreigt het gevaar dat deze inwoners de grip op hun leven verliezen. Het gaat hier om een heterogene groep kwetsbare personen zoals dak- en thuislozen, ex-gedetineerden die moeite hebben te re-integreren in de samenleving, mensen met verslavingsproblemen, gezinnen waarin sprake is van psychische, sociale, verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en personen met verward gedrag (MvT, p. 5).

² Dit begrip wordt niet gedefinieerd in het wetsvoorstel. De triage heeft tot doel vast te stellen wie naar aanleiding van de melding actie kan ondernemen (Artikelsgewijze toelichting p. 6).

³ Onder "partij" wordt in het wetsvoorstel verstaan: "persoon of instantie die werkzaam is op het gebied van het sociaal domein of aanpalende domeinen [...]". Onder "sociaal domein" wordt in het wetsvoorstel verstaan: "maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering als bedoeld in de Jeugdwet, schuldhulpverlening als bedoeld in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening of ondersteuning op grond van de Participatiewet". Onder "aanpalende domeinen" wordt in het wetsvoorstel verstaan: publieke gezondheidszorg, geneeskundige zorg, langdurige zorg, onderwijs, welzijn, wonen [...], werk of ander inkomen, [...], openbare orde en veiligheid (artikel 1.1.1, eerste lid, Wmo).

⁴ Bij ernstige problematiek kan het onderzoek ook zonder instemming van de cliënt worden uitgevoerd.

⁵ Dit is een betrokken partij of een gemeenteambtenaar. Ook een cliënt, een gezinslid, of een vertegenwoordiger of mantelzorger kan op zijn verzoek als coördinator worden aangewezen, als voldoende aannemelijk is dat deze persoon de coördinatie adequaat kan uitvoeren (artikel 2.3a.3, tweede en derde lid, Wmo).

Datum

13 augustus 2017

Ons kenmerk

Z1000-5570

De nieuwe bepalingen gelden niet alleen als een persoon zich meldt op grond van de Wmo 2015, maar ook als iemand een beroep doet op ondersteuning op basis van de Jeugdwet, Participatiewet of Wet gemeentelijke schuldhulpverlening⁶ en de gemeente aanleiding ziet om te onderzoeken of er noodzaak is voor een integrale aanpak.

In het gehele proces worden – deels bijzondere - persoonsgegevens uitgewisseld tussen diverse betrokken partijen. Het wetsvoorstel voorziet daarom in een aanzienlijke wijziging en uitbreiding van de bestaande regeling in de Wmo 2015 over de verwerking van persoonsgegevens.⁷

Advies⁸

De cliënt heeft de regie (maar soms ook niet)

Het uitgangspunt van het wetsvoorstel is dat meervoudige problematiek wordt aangepakt *in samenspraak met de cliënt*. De cliënt heeft dan dus ook zeggenschap over de gegevens die over hem worden uitgewisseld. Dit uitgangspunt wordt echter verlaten indien sprake is van ernstige problematiek: dan wordt de cliënt *zo mogelijk* betrokken bij de aanpak van het probleemonderzoek.⁹

Het begrip “ernstige problematiek” wordt niet gedefinieerd in het wetsvoorstel. De Memorie van Toelichting geeft wel een nadere uitleg van wat hieronder kan worden verstaan:

“Met betrekking tot de ernst van de problematiek kan met name gedacht worden aan de volgende aspecten: is er bijvoorbeeld sprake van onvoldoende vermogen bij de inwoner om in de eigen behoeften en bestaansvoorwaarden te voorzien (onderdak, voedsel, inkomen, sociale contacten, zelfzorg); is er sprake van een slechte gezondheid (lichamelijke en psychische problemen, middelengebruik); zijn er risico's voor de persoonlijke veiligheid en/of voor de veiligheid van andere personen, is er sprake van beperkt zelfinzicht in de problematiek of van zorg mijndend gedrag? Daarnaast kan sprake zijn van stagnerende effectiviteit van de dienstverlening of interventies door de verzoekende partij door gebrek aan coördinatie omdat ondersteuning door andere partijen op essentiële leefgebieden ontbreekt. Mogelijk is er sprake van het onnodig langer aanhouden van problemen of zelfs gevaar van escalatie.”¹⁰

Gezien de cruciale rol die het begrip “ernstige problematiek” speelt in het concept dient dit begrip te worden gedefinieerd in het wetsvoorstel zelf.

De AP adviseert een definitie van “ernstige problematiek” op te nemen in artikel 1.1.1.

⁶ Naast de regeling in de Wmo 2015 zullen zogeheten spiegelbepalingen in deze drie wetten worden opgenomen.

⁷ De Autoriteit Persoonsgegevens constateerde in 2016 dat een overkoepelende wettelijke regeling voor domeinoverstijgende verwerking van persoonsgegevens in het sociaal domein ontbreekt. De AP benadrukte daarbij ook dat gemeenten dit probleem niet kunnen ondervangen door toestemming te vragen aan betrokkenen voor het verwerken van hun gegevens (zie de brief van toenmalig College Bescherming Persoonsgegevens naar aanleiding van rapport over de rol van toestemming in het sociaal domein aan de minister van BZK van 18 april 2016, z2015- 00280; Zie ook Kamerstukken II 2015/16, 32 761, nr. 98).

⁸ Artikel V Inburgering is niet in dit advies betrokken, omdat dit “PM” is opgenomen.

⁹ Artikel 2.3a.5, derde lid Wmo.

¹⁰ MvT, p. 7.

Datum

20 augustus 2018

Ons kenmerk

ZP001-2018

Betrokken partijen

Algemeen

Ook het begrip “partij” speelt een sleutelrol in het concept: een partij kan een probleemonderzoek verrichten en zorg dragen voor coördinatie van de probleemaanpak.¹¹ Een partij verstrekt gegevens ten behoeve van de triage¹², kan ook zelf – als “meest aangewezen partij” – de melding opvolgen na deze triage¹³, ontvangt daartoe dan gegevens van het meldpunt¹⁴, kan coördinator zijn van de uitvoering van het werkplan¹⁵, wisselt gegevens uit ten behoeve van de uitvoering van dit werkplan¹⁶, verstrekt persoonsgegevens aan de gemeente¹⁷ en neemt deel aan het casusoverleg.¹⁸

Een “partij” is een persoon of instantie die werkzaam is op het gebied van het sociaal domein of aanpalende domeinen.¹⁹ Omdat (ook) deze “domeinen” zeer breed zijn gedefinieerd²⁰, zijn potentieel zeer veel partijen betrokken.

Artikel 2.3a.1, derde lid, opent de mogelijkheid bij amvb te begrenzen welke partijen bij het onderzoek kunnen worden betrokken. Echter, dit is een facultatieve bepaling (“kan”).

Bij ernstige problematiek

Indien sprake is van ernstige problematiek, kan het initiatief tot een onderzoek worden genomen door “een partij”, buiten de cliënt om.²¹ Welke partijen dit initiatief kunnen nemen, is niet afgebakend. Wel opent artikel 2.3a.4, derde lid, de mogelijkheid dit bij amvb te begrenzen. Echter, ook dit is een facultatieve bepaling (“kan”).

De AP adviseert in artikel 2.3a.1, derde lid, en artikel 2.3a.4, derde lid, “kan worden” te vervangen door “wordt”.

¹¹ Artikel 1.1.1 Wmo.

¹² Artikel 5.5.3 Wmo.

¹³ Artikel 2.2.5, tweede lid, onder b.

¹⁴ Artikel 5.5.2, derde lid.

¹⁵ Artikel 2.3a.3, tweede lid Wmo.

¹⁶ Artikel 5.4.4, zesde lid Wmo.

¹⁷ Artikel 5.4.2, eerste lid Wmo.

¹⁸ Artikel 5.4.3, eerste lid.

¹⁹ Zie ook voetnoot 4.

²⁰ Zie ook voetnoot 4.

²¹ Artikel 2.3a.4, eerste lid.

Datum

13 augustus 2018

Ons kenmerk

2018-5670

Doorbreking beroepsgeheim

In artikel 5.4.2, eerste lid, artikel 5.4.3, tweede lid en artikel 5.5.3 wordt, in licht variërende bewoordingen, de mogelijkheid geopend om gegevens te verwerken met doorbreking van het beroepsgeheim.

De kernelementen van deze bepalingen zijn²²:

- a. het college vraagt om bepaalde gegevens;
- b. deze gegevens zijn noodzakelijk voor de probleemaanpak;
- c. deze noodzaak wordt door het college onderbouwd²³;
- d. de verstreckende partij beoordeelt deze noodzaak voordat hij de gegevens verstrekt.²⁴

De keuze voor deze verstrekkingssystematiek - in de Memorie van Toelichting "Verplichte verstrekking door partijen met behoud van eigen afweging"²⁵ geheten - is in deze context op zichzelf begrijpelijk, omdat hiermee 'maatwerk' mogelijk is in de variëteit aan probleemgevallen: op deze wijze kan per concreet geval worden bekeken welke gegevens noodzakelijk zijn om het probleem aan te pakken.

Echter de noodzakelijkheid en proportionaliteit van de gegevensverstrekking en de daarmee gemoeide doorbreking van de geheimhoudingsplicht wordt op deze manier geheel afhankelijk van de professionele invulling door betrokkenen, omdat in de wettelijke bepalingen niet wordt aangegeven onder welke (materiële) condities het beroepsgeheim kan worden doorbroken.

Een wettelijke bepaling waarin het beroepsgeheim wordt doorbroken dient op zijn minst globaal aan te geven in welke situaties en/of onder welke voorwaarden dit mogelijk is. Dit volgt uit de aard van het beroepsgeheim en uit artikel 8 EVRM: de burger moet met enige zekerheid kunnen voorspellen welke

²² De elementen a en c ontbreken in artikel 5.4.3, tweede lid, dat betrekking heeft op het zogenaamde casusoverleg. De achtergrond hiervan is dat partijen in het casusoverleg eigener beweging - en dus niet op verzoek van het college - gegevens mogen inbrengen: "[...] professionals [...] mogen [gegevens] verstrekken aan het college of [...] inbrengen in het casusoverleg" (MvT p. 22).

²³ "Het college zal per individueel geval moeten onderbouwen met welk doel hij specifieke gegevens wil ontvangen en waarom die specifieke gegevens noodzakelijk zijn" (MvT p. 21).

²⁴ "Het eindoordeel of bepaalde gegevens verstrekt kunnen worden blijft uiteraard bij de professional met een beroepsgeheim of geheimhoudingsplicht. Te alle tijde kan diens afweging zijn dat het van bepaalde gegevens niet noodzakelijk is, die te verstrekken omdat het doorbreken van zijn geheimhoudingsplicht niet opweegt tegen de noodzaak die gegevens bij het onderzoek te kunnen betrekken. Verstrekking kan bijvoorbeeld naar het oordeel van een zorgverlener in de weg staan aan het behoud van een goede behandelrelatie met de cliënt. Anderzijds moet de zorgverlener laten-meewegen dat de verstrekking kan bijdragen aan het oplossen van bepaalde problemen van de cliënt, omdat daarmee een gecoördineerde aanpak mogelijk wordt" (Artikelgewijze Toelichting bij artikel 5.4.2 (p. 23)).

"De betrokken partij heeft op grond van het bepaalde in het tweede lid de ruimte om de balans te zoeken tussen de afweging bepaalde gegevens te delen omdat die informatie belangrijk is om de (ernstige) meervoudige problematiek van de cliënt én zijn gezinsleden te kunnen verbeteren of oplossen enerzijds, en de afweging van het belang dat wordt beoogt te beschermen met het beroepsgeheim of de geheimhoudingsplicht" (Artikelgewijze Toelichting bij artikel 5.4.3 (p. 25)).

"De grondslag in dit artikel om gegevens te verstrekken houdt geen plicht in voor de partijen om te verstrekken. Op basis van de eigen professionele beoordeling over de noodzaak, kan een verstrekking plaatsvinden of achterwege blijven. Het kan bijvoorbeeld voldoende zijn dat de partij aangeeft bekend te zijn met deze persoon, zonder dat wordt ingegaan op de reden dat ze deze persoon kennen. In andere gevallen kan het wel degelijk relevant zijn dat er enige informatie wordt verstrekt over bijvoorbeeld de gezondheid van betrokkene, of dat het college van een andere gemeente waar de betrokkene eerst woonde, kan aangeven wat voor maatwerkvoorziening hij had" (Artikelgewijze Toelichting bij artikel 5.5.3 (p. 29)).

²⁵ MvT p. 21.

Datum

12 augustus 2020

Ons kenmerk

17021-5471

inbreuk rechtens is toegelaten.²⁶ De (casuïstische) afweging geheel en al aan het college en de geheimhouder overlaten voldoet niet aan deze eis.

De AP adviseert in artikel 5.4.2, eerste lid, artikel 5.4.3, tweede lid en artikel 5.5.3 beter te begrenzen onder welke condities het beroepsgeheim kan worden doorbroken.

De coördinator

De uitvoering van het werkplan wordt gecoördineerd door een door de gemeente aan te wijzen coördinator. Dit is een betrokken partij of een gemeenteambtenaar.²⁷ Ook een cliënt, een gezinslid, of een vertegenwoordiger of mantelzorger kan op zijn verzoek als coördinator worden aangewezen, als voldoende aannemelijk is dat deze persoon de coördinatie adequaat²⁸ kan uitvoeren.²⁹

Deze coördinator is ook verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerkingen in het kader van de coördinatie van het werkplan.³⁰

Indien een cliënt, een gezinslid, of een vertegenwoordiger of mantelzorger als coördinator wordt aangewezen, zal dit in de regel een leek zijn op het gebied van gegevensverwerking en gegevensbescherming. Het risico van non compliance met de AVG is dan erg groot.

De AP adviseert in artikel 2.3a.3 niet alleen op te nemen dat het voldoende aannemelijk moet zijn dat de coördinator de taken overeenkomstig artikel 2.3a.3, vierde lid, kan uitvoeren, maar ook dat hij voldoende deskundig moet zijn op het gebied van de wetgeving en de praktijk van de gegevensbescherming.

Professionaliteit en privacybewustzijn

Het concept leunt zwaar op de professionaliteit en het AVG-bewustzijn van de betrokken partijen. Zo vermeldt de gegevensbeschermingseffectbeoordeling³¹ (PIA):

*"Het wetsvoorstel geeft geen specifieke criteria voor het wel of niet onderzoeken van meervoudige problematiek, of wanneer bepaalde domeinen wel of niet betrokken mogen worden in het onderzoek [...] In het wetsvoorstel wordt er nadrukkelijk voor gekozen hier ruimte te geven voor het professionele oordeel van de medewerker die namens het college de hulpvraag behandelt. Dit vraagt wel van het college dat zij deskundige medewerkers inzet die in staat zijn om met respect voor de persoonlijke levenssfeer en voor de juridische kaders van andere partijen te handelen."*³²

²⁶ Dat verwerking van persoonsgegevens en in het bijzonder het (medisch) beroepsgeheim ook worden bestreken door artikel 8 EVRM blijkt bijvoorbeeld uit EHRM 17 juli 2008 (Y t. Finland): "The protection of personal data, in particular medical data, is of fundamental importance to a person's enjoyment of his or her right to respect for private and family life as guaranteed by Article 8 of the Convention. It is crucial not only to respect the sense of privacy of a patient but also to preserve his or her confidence in the medical profession and in the health services in general." (ov. 38). Een wettelijke beperking op het in artikel 8 EVRM geformuleerde grondrecht moet *foreseeable* zijn (EHRM 26 april 1979 (Sunday Times), NJ 1980, 146).

²⁷ Artikel 2.3a.3, tweede lid.

²⁸ D.w.z. conform artikel 2.3a.3, vierde lid.

²⁹ Artikel 2.3a.3, derde lid.

³⁰ Artikel 5.4.4, vijfde lid.

³¹ Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (PIA), Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Directie Maatschappelijke Ondersteuning, Den Haag, 12 maart 2020.

³² PIA, p. 25.

Datum

13-12-2018

Ons kenmerk

2018-085

De PIA bevat verder een overzicht welke technische, organisatorische en juridische maatregelen kunnen worden getroffen om de in de PIA geconstateerde risico's te voorkomen of te verminderen.³³ In dit overzicht wordt "Train medewerkers" vijftien keer genoemd als mitigerende maatregel. Ook de Nationale Ombudsman constateerde eerder dat samenwerkende professionals bij gegevensdeling moeten worden getraind en opgeleid in de toepassing van de AVG.³⁴

De AP adviseert in het wetsvoorstel te borgen dat alle betrokken partijen training en opleiding hebben genoten opdat zij voldoende deskundig zijn op het gebied van de wetgeving en de praktijk van de gegevensbescherming.

Verwerkingsverantwoordelijkheid bij uitbesteding

De Memorie van Toelichting benoemt als knelpunt in de uitvoeringspraktijk de verdeling van verantwoordelijkheden bij de uitbesteding van gemeentelijke taken:

*"Veel gemeenten hebben taken van het college uitbesteed aan een sociaal wijkteamorganisatie, bijvoorbeeld in de vorm van een onafhankelijke stichting of een samenwerking van hulpverlenende instellingen. Deze organisaties bieden vaak ook algemene voorzieningen aan zoals vrij toegankelijke jeugdhulp, of maatschappelijk werk. In dergelijke situaties kan er verwarring optreden over de vraag welke gegevensverwerkingen vallen onder wiens verantwoordelijkheid en welke regels op de gegevensverwerking van toepassing zijn."*³⁵

Geconcludeerd wordt dat dit wetsvoorstel dit knelpunt niet kan oplossen, waarbij niet wordt aangegeven waarom dit zo is.

Hierbij moet worden opgemerkt dat één van de doelen van de AVG juist is om verwarring over verwerkingsverantwoordelijkheden te voorkomen:

*"Voor de bescherming van de rechten en vrijheden van betrokkenen en de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers is het noodzakelijk [...] dat de bij deze verordening vastgestelde verantwoordelijkheden op duidelijke wijze worden toegewezen, ook wanneer de verwerkingsverantwoordelijke de doeleinden en de middelen voor de verwerking samen met andere verwerkingsverantwoordelijken vaststelt, of wanneer een verwerking namens een verwerkingsverantwoordelijke wordt uitgevoerd."*³⁶

De AP adviseert in het wetsvoorstel alsnog passende aandacht te besteden aan de verdeling van verwerkingsverantwoordelijkheden bij de uitbesteding van gemeentelijke taken.

³³ PIA, tabel 8 (p. 39-44).

³⁴ Rapport Nationale Ombudsman 2018/085 (13 december 2018): "Van wie is die privacy eigenlijk?", p. 34.

³⁵ MvT, p. 15.

³⁶ AVG, overweging 79.

Datum

2019-05-01

Ons kenmerk

2019-057

Verwerking gezondheidsgegevens, strafrechtelijke gegevens en bsn door de coördinator
Na het onderzoek verstrekt het college het werkplan aan de coördinator. De coördinator is verwerkingsverantwoordelijke voor de uitvoering van zijn taak.³⁷ In het werkplan kunnen ook gezondheidsgegevens en strafrechtelijke gegevens voorkomen³⁸, en wellicht ook het bsn.

Tenzij de coördinator een gemeenteambtenaar is, mag hij deze gegevens niet verwerken.³⁹

De AP adviseert in het concept duidelijk aan te geven dat, indien de coördinatie buiten de gemeente geschiedt, het werkplan geen gezondheidsgegevens, strafrechtelijke gegevens en bsn mag bevatten.

Het systeem (privacy by design)

Volgens artikel 25 AVG dient de verwerkingsverantwoordelijke reeds bij het systeemontwerp te voorzien in passende technische en organisatorische maatregelen en waarborgen in te bouwen ter naleving van de voorschriften van de AVG, ter bescherming van de rechten van de betrokkenen en om ervoor te zorgen dat in beginsel alleen persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor elk specifiek doel van de verwerking. Die verplichting geldt voor de hoeveelheid verzamelde persoonsgegevens, de mate waarin zij worden verwerkt, de termijn waarvoor zij worden opgeslagen en de toegankelijkheid daarvan. Deze beginselen moeten ook bij openbare aanbestedingen in aanmerking worden genomen.⁴⁰

Het *privacy by design*-vereiste geldt in dit geval sterker nu het om (deels) gevoelige gegevens gaat in een eveneens gevoelige context. Ook de PIA onderkent de noodzaak van *privacy by design*. De PIA bevat een overzicht welke maatregelen kunnen worden getroffen om de in de PIA geconstateerde risico's te voorkomen of te verminderen.⁴¹ In dit overzicht wordt "Richt systemen volgens privacy-by-design in (o.a. autorisatiemodellen)" acht keer genoemd als mitigerende maatregel. Ook wordt het risico op een datalek uitdrukkelijk gekoppeld aan de kwaliteit van de gebruikte ICT-systemen.⁴²

Het wetsvoorstel laat de ontwikkeling van de ICT-systemen ten behoeve van de integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek over aan de gemeenten. Dit is vanuit het oogpunt van gemeentelijke autonomie logisch, maar kan anderzijds een belemmering zijn voor het – in elke gemeente – realiseren van een ICT-systeem dat volledig aan de AVG-eisen voldoet, inclusief het *privacy by design*-vereiste.

De AP adviseert in de Memorie van Toelichting aan te geven op welke wijze zal worden geborgd dat de ICT-systemen worden ingericht volgens de *privacy by design*-principes. De AP adviseert voorts in verband hiermee te overwegen hiervoor centraal expertise op te bouwen en deze – eventueel ook in de vorm van standaarden - ter beschikking te stellen aan de – verwerkingsverantwoordelijke – gemeenten.

³⁷ Artikel 5.4.4, vijfde lid.

³⁸ Artikel 5.4.4, tweede en derde lid.

³⁹ Artikel 9, eerste lid AVG, artikel 10 AVG respectievelijk artikel 46, eerste lid, Uitvoeringswet AVG. De gemeenteambtenaar mag ten behoeve van de uitvoering van het werkplan gezondheidsgegevens verwerken op basis van artikel 5.4.4, tweede lid, strafrechtelijke gegevens op grond van artikel 5.4.4, derde lid, en het bsn op grond van artikel 10 Wet algemene bepalingen burgerservicenummer.

⁴⁰ AVG, overweging 78.

⁴¹ PIA, tabel 8 (p. 39-44).

⁴² PIA, p. 31-32.

Datum

18 augustus 2021

Ons kenmerk

2021-0571

Diverse delegatiebepalingen

Artikel 5.4.6, eerste lid, bepaalt dat bij of krachtens amvb nadere regels kunnen worden gesteld over de verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in hoofdstuk 5, paragraaf 4 van het concept.⁴³ Artikel 5.5.4, tweede lid, bepaalt dat bij of krachtens amvb nadere regels worden gesteld over de verwerking van meldingen aan het meldpunt.

Deze delegaties zijn niet of nauwelijks begrensd, ook niet in de toelichting⁴⁴ en voldoen daarmee niet aan de eisen die Aanwijzing voor de regelgeving 2.23⁴⁵ stelt.

De AP adviseert de delegatie van regelgevende bevoegdheid in artikel 5.4.6, eerste lid, en artikel 5.5.4, tweede lid, concreter en nauwkeuriger te begrenzen.

Diversen

Terugkoppeling follow-up van de melding

Degene die de melding heeft gedaan wordt *zo nodig* geïnformeerd over wat er met de melding is gedaan.⁴⁶ In de Artikelsgewijze toelichting wordt vermeld dat dit met name het geval zal zijn indien de melder een professional is.⁴⁷ Andere voorbeelden worden niet genoemd.

Met het oog op de gevoeligheid van de hier aan de orde zijnde gegevens adviseert de AP deze terugkoppeling te beperken tot uitsluitend professionals en artikel 2.2.5, tweede lid, onderdeel d, in die zin aan te passen.

Bewaartermijn als het traject wordt gestaakt

Als de uitvoering van het werkplan is afgerond, draagt de coördinator alle gegevens die hij heeft verwerkt voor de uitoefening van zijn taak, inclusief het werkplan, over aan het college.⁴⁸ De gemeente bewaart deze gegevens dan nog maximaal twee jaar.⁴⁹

Het is niet duidelijk of deze gegevens ook aan de gemeente moeten worden overgedragen als de uitvoering van het werkplan niet is afgerond, maar gestaakt. Mogelijk is deze overdracht dan niet noodzakelijk (en de erop volgende bewaring door het college evenmin). Dit geldt wellicht in sterkere mate als het traject was gestart op verzoek van de cliënt.

⁴³ Paragraaf 4 is getiteld: "Gegevensverwerking ten behoeve van een integrale en gecoördineerde aanpak".

⁴⁴ In de Artikelsgewijze toelichting op artikel 5.4.6 worden als voorbeelden van nadere regels genoemd "eisen [...] aan de inrichting van een onderzoeksdossier" (p. 27-28) en "nadere regels [...] over het elektronisch uitwisselen van gegevens, bijvoorbeeld over de daarbij te gebruiken taal of techniek" (p. 28). Deze voorbeelden zijn dermate ongelijksoortig en willekeurig dat ook hieruit geen begrenzing kan worden afgeleid. In de Artikelsgewijze toelichting op artikel 5.5.4, tweede lid, wordt dit toegelicht als volgt: "Dit kunnen zowel technische als organisatorische regels zijn, bijvoorbeeld met betrekking tot de inrichting van een meldossier" (p. 30). Hieruit kan geen begrenzing worden afgeleid.

⁴⁵ Aanwijzing voor de regelgeving 2.23: "Delegatie van regelgevende bevoegdheid wordt in de delegerende regeling zo concreet en nauwkeurig mogelijk begrensd."

⁴⁶ Artikel 2.2.5, tweede lid, onderdeel d.

⁴⁷ Artikelgewijze Toelichting, p. 7.

⁴⁸ Artikel 5.4.4, zevende lid.

⁴⁹ Artikel 5.4.5.

Datum

10 augustus 2020

Ons kenmerk

2020-0070

De AP adviseert het werkplan niet te laten overdragen indien de uitvoering van het werkplan is gestaakt en artikel 5.4.4, zevende lid in die zin aan te passen, danwel in de Memorie van Toelichting aan te geven waartoe deze overdracht in zo'n geval dan dient.

Onjuiste uitzonderingsgrond

In de artikelen 5.4.1, tweede lid, en artikel 5.4.4, tweede lid, wordt als uitzonderingsgrond op het verwerkingsverbod van artikel 9, eerste lid, AVG, artikel 9, tweede lid, onderdeel g, AVG genoemd.

Naar het oordeel van de AP zou dit artikel 9, tweede lid, onderdeel h, AVG moeten zijn ("het verstrekken van gezondheidszorg of sociale diensten of behandelingen").

De AP adviseert in de artikelen 5.4.1, tweede lid, en artikel 5.4.4, tweede lid, "onderdeel g" te vervangen door "onderdeel h".

Openbaarmaking van het advies

De AP is voornemens dit advies na vier weken openbaar te maken op de website www.autoriteitpersoonsgegevens.nl. Behoudens tegenbericht gaat zij ervan uit dat hiertegen geen bezwaar bestaat.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Bestuurslid